

Natuurtoets

Verkennde inventarisatie en beoordeling
natuurwaarden in het kader van de Flora- en
faunawet ten behoeve van zes aanpassingen aan
het gasleidingtracé Nieuw Vennep-Lisserbroek.

Leidingen W-532-09, W-532-11 en W-532-12

Schema's S-6001, S-6002, S-6004, S-2119, S-2095 en VIS-0138

projectnr. 11191-403331
revisie 00
datum 18 mei 2016
documentnr. 403331-NT

auteur

J. Melis

Opdrachtgever

N.V. Nederlandse Gasunie
Postbus 444
2740 AK Waddinxveen

datum vrijgave

18-05-2016

beschrijving revisie 00

Natuurtoets definitief

goedkeuring

R. Raap

vrijgave

A. Brandsma

Datum van uitgave:
18 mei 2016

Contactadres:
Tolhuisweg 57
8443 DV HEERENVEEN
Postbus 24
8440 AA HEERENVEEN

Copyright © **Antea Nederland B.V.**
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

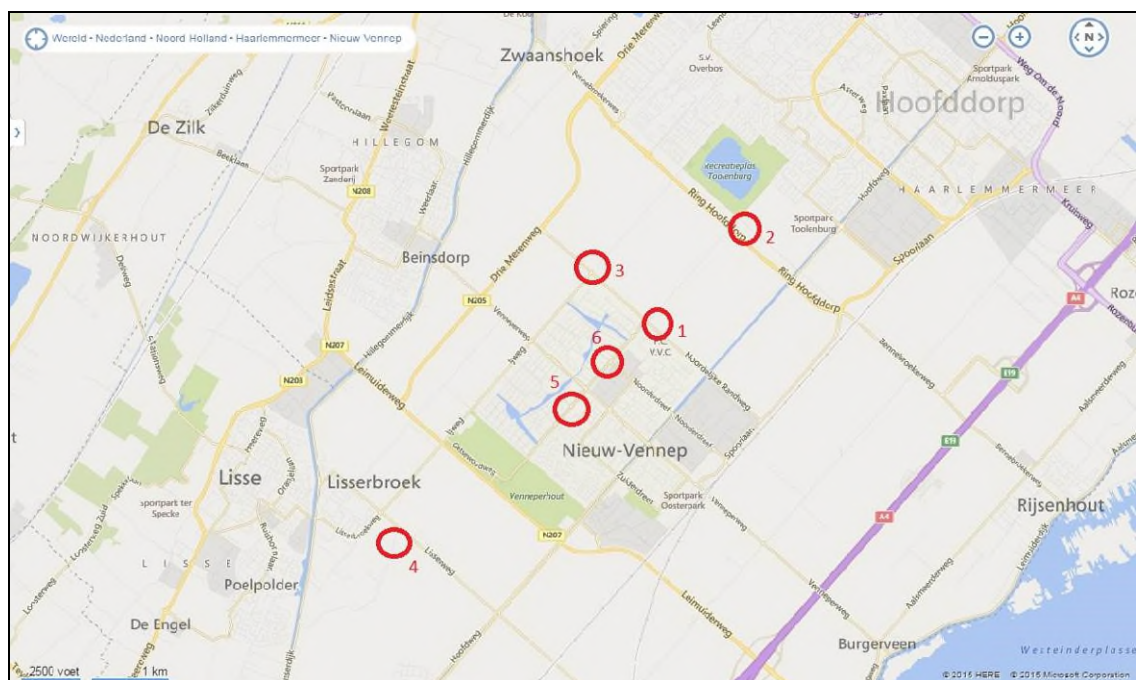
Inhoud	Blz.
1 Inleiding	2
1.1 Aanleiding.....	2
1.2 Flora- en faunawet.....	2
1.3 Doel van deze toetsing	3
1.4 Werkwijze	3
1.5 Leeswijzer	4
2 Wettelijk kader natuurbescherming	5
3 Beschrijving locaties en aanpassingen.....	6
3.1 Modificatie 1; W-532-11, S-6001	6
3.2 Modificatie 2; W-532-12, S-6002	7
3.3 Modificatie 3; W-532-12, S-6003	8
3.4 Modificatie 4; W-532-09, S-2119	9
3.5 Modificatie 5; W-532-09, S-2095	10
3.6 Modificatie 6; W-532-11, VIS-0138.....	12
4 Resultaten Quick scan Flora- en faunawet	13
4.1 Beschermde soorten Flora- en faunawet	13
4.1.1 Vogels	13
4.1.2 Vleermuizen	13
4.1.3 Overige zoogdieren	13
4.1.4 Reptielen, amfibieën en vissen	13
4.1.5 Ongewervelden.....	14
4.1.6 Planten	14
5 Effectbeschrijving en gevolgen	15
5.1 Overzicht beschermde soorten	15
5.2 Effecten op in het plangebied aanwezige flora en fauna	15
5.3 Mitigerende maatregelen	16
5.3.1 Broedvogels; mitigatie	16
5.3.2 Vleermuizen; mitigatie	16
5.3.3 Vissen; gedragscode.....	17
6 Conclusies.....	19
Geraadpleegde bronnen.....	20

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In opdracht van de Gasunie N.V. heeft de Antea Group een natuurtoets opgesteld ten behoeve van zes aanpassingen aan het gasleidingtracé Nieuw Vennep-Lisserbroek. Vier aanpassingen vallen binnen Nieuw Vennep, één in hoofddorp en één in Lisserboek, allen in de gemeente Haarlemmermeer, provincie Noord-Holland.

De Gasunie is voornemens om een aantal aanpassingen aan haar leidingnetwerk te doen. Het betreft in deze gevallen aanpassingen aan leidingen en schema's. Deze modificaties worden in deze natuurtoets beschreven.

figuur 1.1. Kaart met daarop de locatie van de zes modificaties aangegeven in rood. (Bron: Bing maps)

Vanuit de natuurwetgeving is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied, zodat hiermee rekening kan worden gehouden. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep zijn getoetst aan de bepalingen van de Flora- en faunawet.

Er worden voor deze aanpassingen geen bomen gekapt, maar er worden wel watergangen aangetast.

1.2 Flora- en faunawet

In de Flora- en faunawet wordt de bescherming van een groot aantal inheemse planten- en diersoorten geregeld. Deze wet is overal in Nederland van toepassing.

De voorgenoemde ingrepen vallen onder het begrip 'ruimtelijke ontwikkeling' uit de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet voor algemene beschermde soorten (zogenaamde tabel 1 soorten, voor toelichting zie bijlage 1). Als er andere strenger beschermde soorten (zogenaamde tabel 2 of 3 soorten of broedvogels) voorkomen is het noodzakelijk om te bepalen of deze schade ondervinden door de voorgenoemde ingrepen. Indien dit

het geval is, kan het noodzakelijk zijn om voor de betreffende soorten een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen.

Daarnaast geldt voor alle soorten, ook de niet beschermde soorten, de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer redelijkerwijs maatregelen neemt, dan wel redelijkerwijs handelingen met negatieve effecten achterwege laat, om schade aan plant- en diersoorten zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

1.3 Doel van deze toetsing

Het doel van de voorliggende natuurtoets is om te bepalen of eventuele strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de huidige Flora- en faunawet te verwachten zijn.

1.4 Werkwijze

Om eventuele strijdigheden van de plannen met de betreffende natuurwetgeving op te sporen dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

- Welke wettelijk beschermde soorten komen in het plangebied voor, of worden hierin verwacht? Welke status hebben deze soorten?
- Welke invloed hebben de geplande ingrepen in het betreffende gebied op de (strikt) beschermde soorten?
- Voor welke soorten moet op welke locaties nader onderzoek uitgevoerd worden?
- Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht?
- Welk vervolgetraject dient dan doorlopen te worden?
- Voor welke beschermde soorten moet een ontheffing aangevraagd worden?

Om bovenstaande vragen te beantwoorden zijn de volgende stappen doorlopen.

Stap 1. Bureaustudie

Op basis van literatuuronderzoek en verspreidingsatlassen is nagegaan welke wettelijk beschermde planten- of diersoorten in of nabij de planlocatie voorkomen. Dit is het eerste onderdeel van de Quick Scan. Samen met het veldbezoek vormt de bureaustudie het beeld van aangetroffen of verwachte soorten. Voor deze bureaustudie zijn ook de gegevens uit de NDFF geraadpleegd.

Stap 2. Veldbezoek

Na het bureauonderzoek is op 22 juli 2015 (een zonnige warme dag met zeer lichte bewolking, droog met een temperatuur rond de 25°C) door J. Melis, ecooloog van de Antea Group, een verkennend veldbezoek uitgevoerd aan de planlocatie en de directe omgeving ervan. Hierbij is, met betrekking tot de verzamelde gegevens van de bureaustudie, beoordeeld welke soorten daadwerkelijk in of nabij de planlocatie voor (kunnen) komen. Dit is het tweede onderdeel van de Quick Scan. Samen met de bureaustudie vormt het veldbezoek het beeld van aangetroffen of verwachte soorten.

Stap 3. Effectenonderzoek

Op basis van de beschrijving van de voorgenomen ingreep en de verzamelde gegevens van stap 1 en 2 zijn de (mogelijke) effecten (vernietiging, verstoring, versnippering biotoop) op de verwachte beschermde soorten en natuurtypen beschreven. Voor de verwachte negatieve effecten op de beschermde soorten worden mitigerende maatregelen voorgesteld.

Stap 4. Nader onderzoek

Op basis van de beschrijving van de voorgenomen ingreep en de verzamelde gegevens van stap 1 tot en met 3 zijn de benodigde nader onderzoeken uitgevoerd en beschreven.

Stap 5. Conclusies en advies met betrekking tot de ontheffingsaanvraag

Op basis van stap 1 tot en met 4 zijn conclusies getrokken met betrekking tot eventuele overtredingen van verbodsbepalingen zoals genoemd in de Flora- en faunawet art. 75 en eventueel te nemen vervolgstappen.

1.5 Leeswijzer

Het eerste hoofdstuk behandelt de aanleiding, het doel en de werkwijze van deze natuurtoets. In het tweede hoofdstuk wordt een beschrijving van het wettelijk kader gegeven. In het derde hoofdstuk worden de deellocaties en de voorgenomen aanpassingen beschreven. In het vierde hoofdstuk wordt een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde diersoorten. In het vijfde hoofdstuk worden de effecten van de voorgenomen ontwikkeling op de beschermde soorten beschreven. Op basis van voorgaande hoofdstukken worden in het zesde en laatste hoofdstuk conclusies getrokken en worden de te nog te nemen vervolgstappen aangegeven. In bijlage 1 is een samenvatting van de Nederlandse natuurwetgeving te vinden.

2 Wettelijk kader natuurbescherming

Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Ecologische Hoofdstructuur (NNN) en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en de NNN en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet, Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000 wordt verwezen naar Bijlage 1.

Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Natura 2000

Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de natuurlijke waarden van het gebied direct of indirect aantasten. Alle ruimtelijke ingrepen in Nederland dienen aan de ecologische wet- en regelgeving te worden getoetst. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming en soortbescherming. Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Natura 2000-gebieden, natuurreservaten en andere in bestemmingsplannen aangeduide natuurgebieden. De soortbescherming valt onder de Flora- en faunawet (zie bijlage 1).

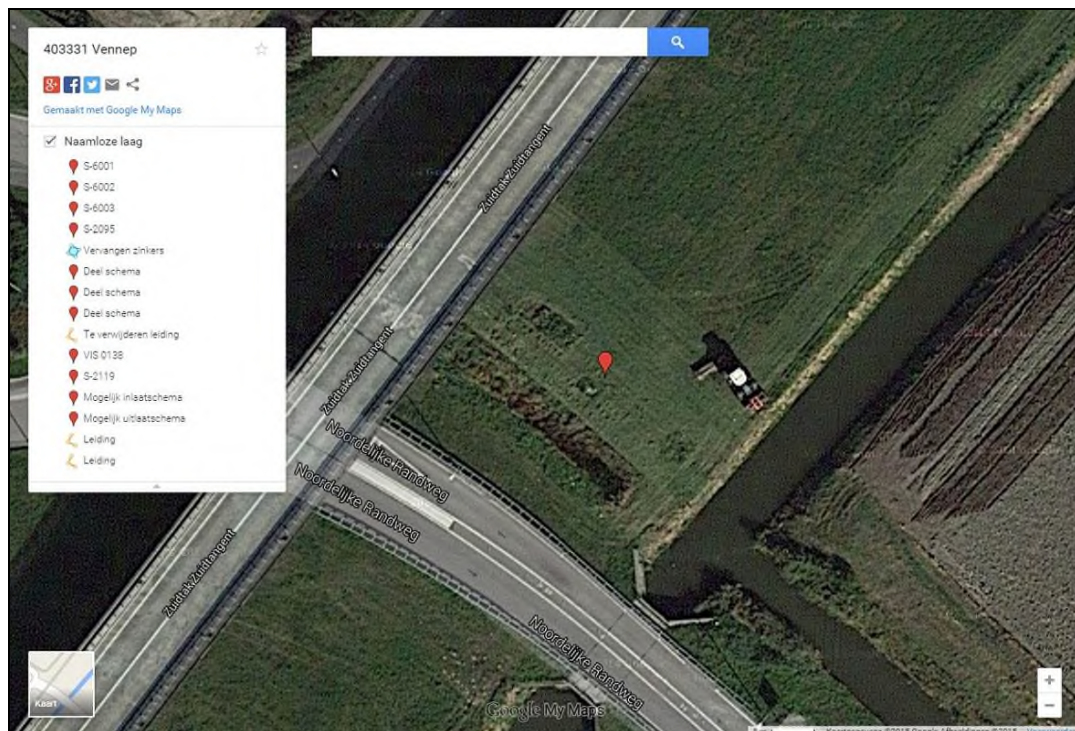
Ecologische hoofdstructuur (NNN)

Het Natuur Netwerk Nederland (NNN) is de kern van het natuurbeleid. De NNN is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst. Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van de NNN en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied aantasten.

3 Beschrijving locaties en aanpassingen

Vier aanpassingen vallen binnen Nieuw Venne, één in Hoofddorp en één in Lisserboek, allen in de gemeente Haarlemmermeer, provincie Noord-Holland.

3.1 Modificatie 1; W-532-11, S-6001

figuur 3.1. Luchtfoto van modificatie 1; schema (rode ballon). (Bron Google earth)

figuur 3.2. Verruigde grasveld met schema.

figuur 3.3. Als 3.2. maar met links de droge watergang

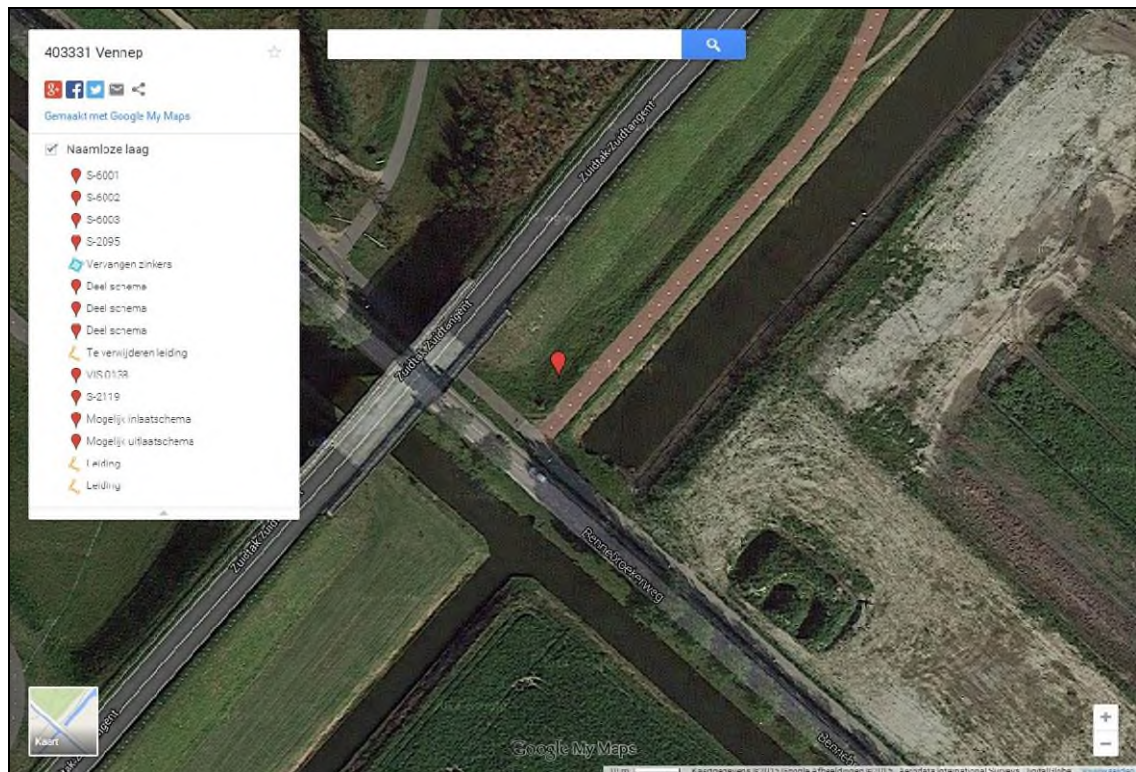
Locatie 1

Modificatie 1 vindt plaats bij het viaduct (passage van de vrije busbaan) over de Noordelijke Randweg te Nieuw Venne. Het betreft een verruigd kruidenrijk grasveld met een bijna droog liggende sloot naast een watergang.

Aanpassing 1

Modificatie 1 betreft het aanpassen van een schema ter plaatse. De werkzaamheden worden in open ontgraving uitgevoerd. Er wordt een werkput gegraven waarna het schema aangepast wordt. Er vindt bemaling plaats. Er worden geen bomen gekapt. Er worden geen watergangen aangetast. Na de werkzaamheden wordt het gebied zoveel mogelijk in oude staat hersteld.

3.2 Modificatie 2; W-532-12, S-6002

figuur 3.4. Luchtfoto van modificatie 2; schema (rode ballon). (Bron Google earth)

figuur 3.5. Schema aan beide zijden van het fietspad.

figuur 3.6. Als 3.5. maar dan vanaf zuidzijde.

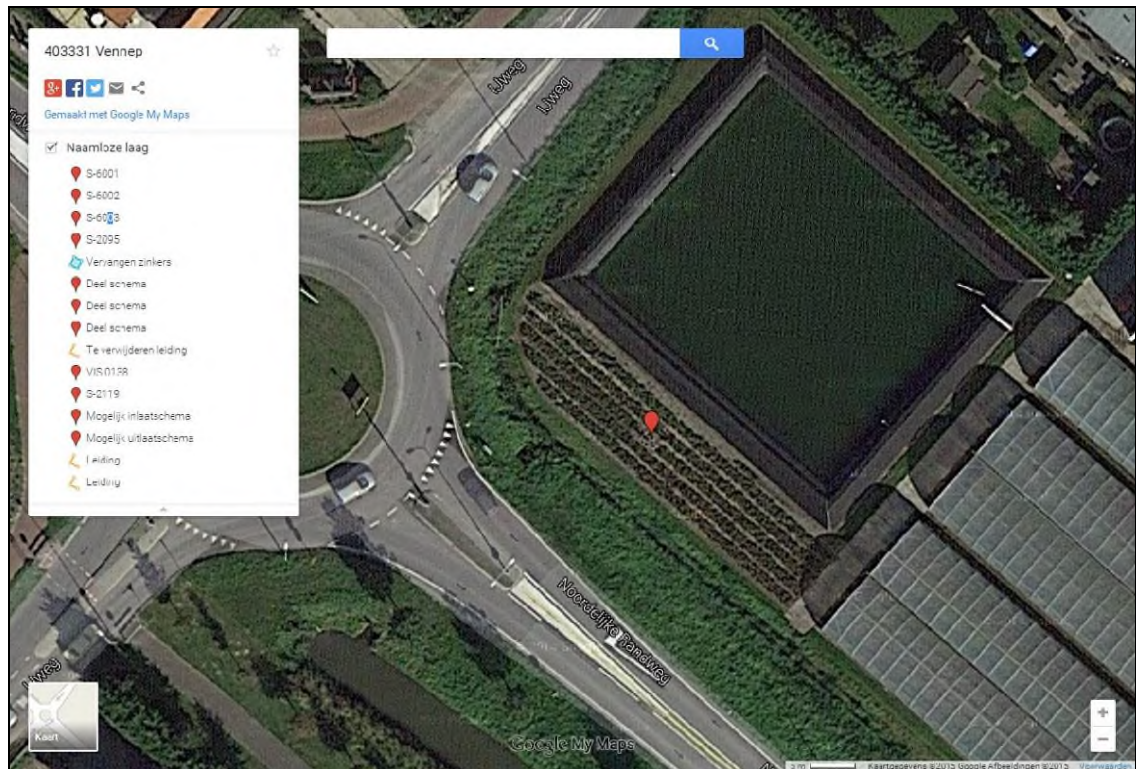
Locatie 2

Modificatie 2 vindt plaats bij het viaduct (passage van de vrije busbaan) over de Bennebroekerweg te Hoofddorp, in een grasveld naast een fietspad en een watergang.

Aanpassing 2

Modificatie 2 betreft het aanpassen van een schema ter plaatse. De werkzaamheden worden in open ontgraving uitgevoerd. Er wordt een werkput gegraven waarna het schema aangepast wordt. Er vindt bemaling plaats. Er worden geen bomen gekapt. Er worden geen watergangen aangetast. Na de werkzaamheden wordt het gebied zoveel mogelijk in oude staat hersteld.

3.3 Modificatie 3; W-532-12, S-6003

figuur 3.7. Luchtfoto van modificatie 3; schema (rode ballon). (Bron Google earth)

figuur 3.8. Schema vanaf de IJweg met watergang.

figuur 3.9. Zelfde schema vanaf de Noordelijke Randweg.

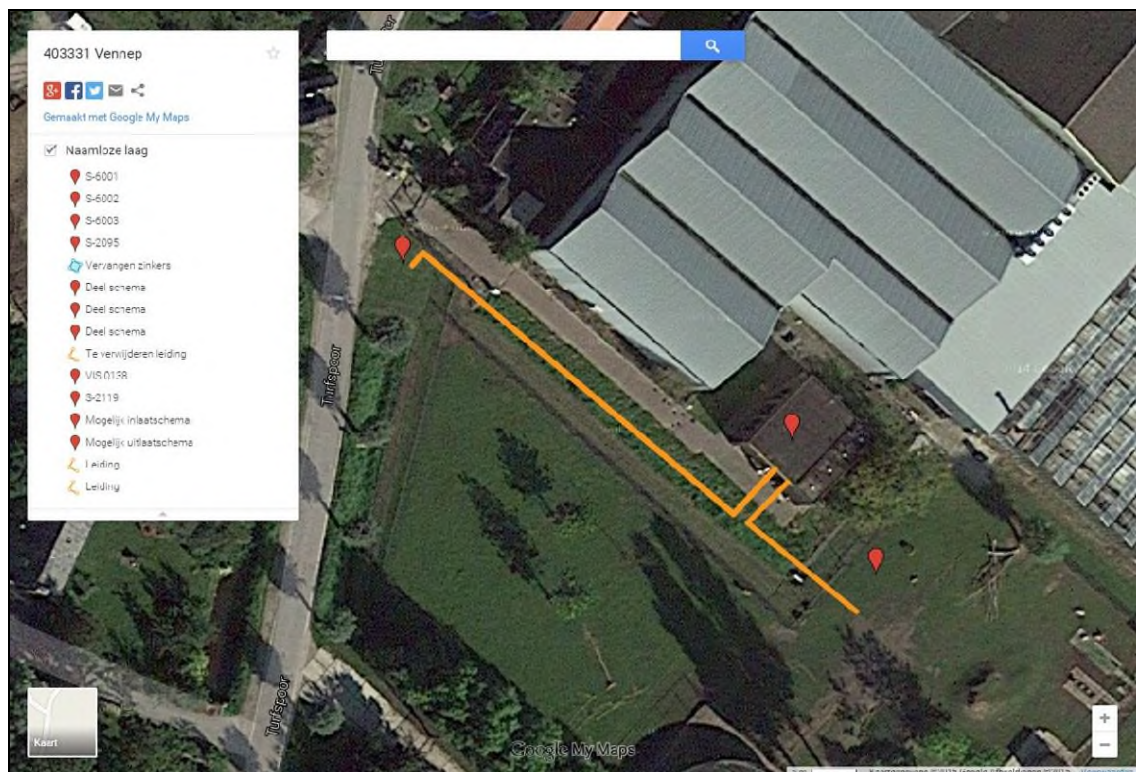
Locatie 3

Modificatie 3 vindt plaats bij de rotonde IJweg/Noordelijke randweg in Nieuw Venne. Het schema ligt bij een particulier in een stuk grond dat gebruikt wordt als akkerland. Tussen de weg en de rotonde ligt een dam over een watergang. De watergang is ca. een meter breed en vrij ondiep. De berm is een verruigde grasberm.

Aanpassing 3

Modificatie 3 betreft het aanpassen van een schema ter plaatse. De werkzaamheden worden in open ontgraving uitgevoerd. Er wordt een werkput gegraven waarna het schema aangepast wordt. Er vindt bemaling plaats. Er worden geen bomen gekapt. Er worden geen watergangen aangetast. Na de werkzaamheden wordt het gebied zoveel mogelijk in oude staat hersteld.

3.4 Modificatie 4; W-532-09, S-2119

figuur 3.10. Luchtfoto van modificatie 4; leidingen (oranje) en schema's (rode ballon). (Bron Google earth)

figuur 3.11. GOS (achterin) vanaf het Turfspoort

figuur 3.12. GOS (links) en hertenkamp.

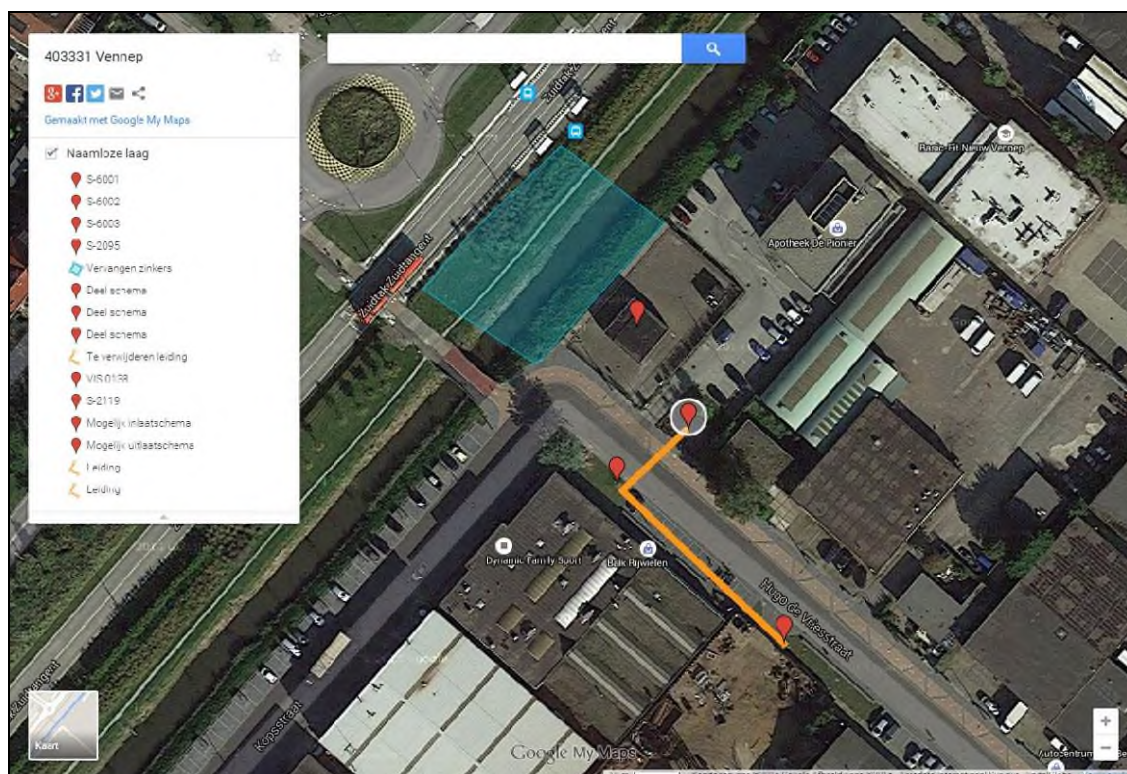
Locatie 4

Modificatie 4 vindt plaats aan het Turfspoort, nabij de Lisserweg, in Lisserboek. De modificatie is bij het GOS W119 Lisserbroek Abbenes. Het gebied betreft, naast een verharde weg naar het GOS en een met riet volgroeide, bijna droogstaande watergang, een omheind hertenkamp.

Aanpassing 4

Modificatie 4 betreft het plaatsen van een nieuw schema en leidingen. De werkzaamheden worden in open ontgraving uitgevoerd. Er wordt een werkput en een leidingtracé gegraven waarna het schema en de leiding geplaatst worden. Er vindt bemaling plaats. Er worden geen bomen gekapt. Er wordt mogelijk een (bijna) droog liggende watergang aangetast. Na de werkzaamheden wordt het gebied zoveel mogelijk in oude staat hersteld.

3.5 Modificatie 5; W-532-09, S-2095

Luchtfoto van modificatie 5; leidingen (oranje) en schema's (rode ballon), het blauwe vlak betreft de twee zinkers in de Nieuwkerkertocht. Daartussen ligt het GOS W095 Nieuw Vennepe. (Bron Google earth)

figuur 3.14. S-2095 in aparte omheining.

figuur 3.15. Tegenover liggende wegzijde van figuur 3.14.

figuur 3.16. Schema voor de sloperij.

figuur 3.17. Nieuwkerkertocht, locatie twee zinkers.

Locatie 5

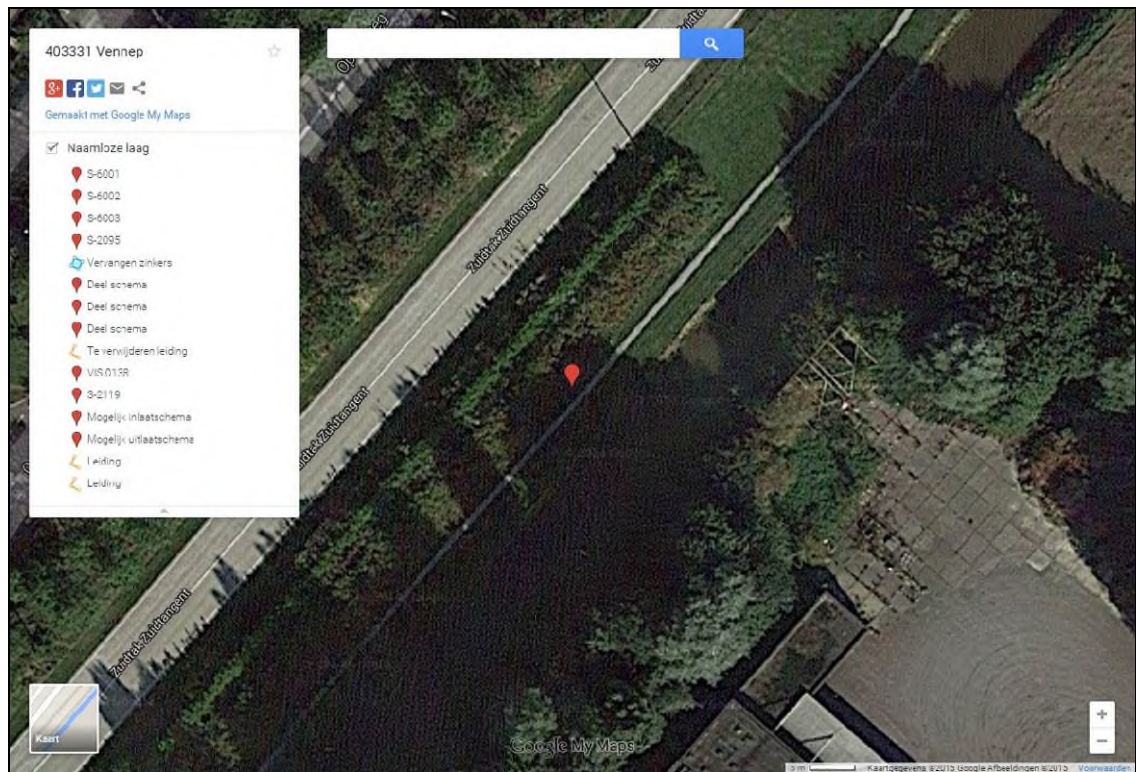
Deze modificatie is meervoudig; het verwijderen van de schema's vindt plaats aan de Hugo de Vriesstraat bij het GOS W095 Nieuw Vennep in Nieuw Vennep en het werkgebied betreft enkele stukjes gras tussen asfalt en bestrating. Daarnaast vindt het vervangen van de zinkers plaats bij de Nieuwkerkertocht ter hoogte van de Hugo de Vriesstraat. De tocht heeft aan beide zijden een verruigde kruidenrijke grasoever.

Aanpassing 5

Modificatie 5 (deel 1) betreft het verwijderen van een bestaand schema en leidingen. De werkzaamheden worden in open ontgraving uitgevoerd. Er worden werkputten gegraven en de leiding wordt open gegraven waarna het schema en de leiding verwijderd worden. Er vindt bemaling plaats. Er worden geen bomen gekapt. Er worden geen watergangen aangetast. Na de werkzaamheden wordt het gebied zoveel mogelijk in oude staat hersteld.

Modificatie 5 (deel 2) betreft het vervangen van twee bestaande zinkers in de Nieuwkerkertocht. De Nieuwkerkertocht wordt hiervoor drooggelegd door middel van twee damwanden. Het water en de dieren daarin wordt verwijderd, waarna de zinkers worden verwijderd en vervangen. De oevers worden vergraven om de zinkers bloot te leggen. Er vindt bemaling plaats. Er worden geen bomen gekapt. Na de werkzaamheden wordt het gebied zoveel mogelijk in oude staat hersteld.

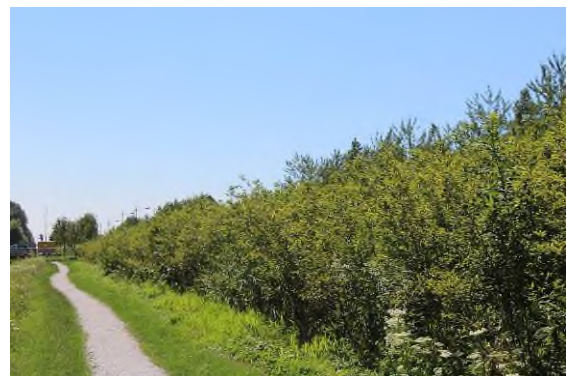
3.6 Modificatie 6; W-532-11, VIS-0138

figuur 3.18. Luchtfoto van modificatie 6; VIS-0138 (rode ballon). (Bron Google earth)

figuur 3.19. Grasveld met daarachter struikenpartij.

figuur 3.20. Wandelpad met struikenpartij.

Locatie 6

Deze modificatie vindt plaats in een grasveld/gemengd struikgewas tussen de Nieuwkerkertocht en de vrije busbaan in Nieuw Vennep, ongeveer ter hoogte van de Faustlaan.

Aanpassing 6

Modificatie 6 betreft het aanpassen van een leiding. De werkzaamheden worden in open ontgraving uitgevoerd. Er wordt een werkput gegraven waarna de leiding aangepast wordt. Er vindt bemaling plaats. Er worden geen bomen gekapt, maar rondom de werklocatie zullen de struiken verwijderd worden. Er worden geen watergangen aangetast. Na de werkzaamheden wordt het gebied zoveel mogelijk in oude staat hersteld.

4 Resultaten Quick scan Flora- en faunawet

4.1 Beschermde soorten Flora- en faunawet

Op basis van de gegevens van de bureaustudie, de aanwezige biotoop en ecologische expertise is een inschatting gemaakt met betrekking tot het (mogelijk) voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Er werden geen beschermde soorten binnen het plangebied aangetroffen maar er worden wel beschermde soorten in het plangebied verwacht.

4.1.1 Vogels

Er zijn tijdens het veldbezoek in de nabijheid van het tracé geen jaarrond beschermde nesten of holtes die geschikt zijn voor spechten aangetroffen. Er worden geen bomen gekapt, maar wel struiken gerooid. Tijdens het veldbezoek zijn alleen algemene soorten waargenomen zoals zwarte kraai, kauw, meeuw, merel, koolmees en waterhoen. Soorten als wilde eend en meerkoet kunnen worden verwacht in Nieuwkerkertocht bij modificatie 5. Zangvogels kunnen verwacht worden rond alle modificaties. Zij kunnen broeden in de struiken en bomen bij alle modificaties, zeker in de struiken bij modificatie 6. Weidevogels worden nergens verwacht vanwege het open, veel bezocht habitat, zelfs bij modificaties 1.

4.1.2 Vleermuizen

Er worden geen huizen of bomen aangetast zodat er geen nadelige effecten zijn op verblijven. De watergangen, bomen en dijken (zoals de vrije busbaan) kunnen onderdeel vormen van een vliegrouwe of foerageergebied voor vleermuizen. Uit de diverse plangebieden zijn in de NDFF potentieel relevante waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis en laatvlieger, maar ook watervleermuis, meervleermuis en gewone grootoorvleermuis kunnen hier voorkomen. Deze soorten worden ook zeker verwacht bij enkele modificaties.

4.1.3 Overige zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn aangetroffen: sporen van mol en (spits)muizen. Algemene soorten als haas, ree, egel, vos, konijn, de verschillende soorten muizen, woelrat, muskusrat en kleine roofdieren, zoals hermelijn, wezel en bunzing, kunnen in alle deelgebieden verwacht worden. Steenmarter verblijven zijn niet gevonden en worden niet verwacht vanwege de landelijke verspreiding en het habitat. De waterspitsmuis kan vanwege het habitat en de bekende verspreiding worden uitgesloten. Er zijn binnen de NDFF ook geen waarnemingen in de directe omgeving bekend.

4.1.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Het voorkomen van reptielen kan op basis van het aanwezige habitat, en de bekende verspreiding, worden uitgesloten. Er zijn binnen de NDFF ook geen waarnemingen in de directe omgeving bekend.

Amfibieën

In en rond de watergangen bij modificaties 1 en 6 zijn algemene soorten als bastaard kikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander te verwachten. De rugstreeppad zal ontbreken vanwege het habitat. Andere zwaar(der) beschermde soorten worden op deze planlocaties niet verwacht, gezien het habitat, de landelijke verspreiding en de NDFF gegevens.

Vissen

In de (bijna droog liggende) watergangen bij modificaties 1 en 4 worden geen vissen verwacht. In de watergang, die niet aangetast wordt bij modificatie 3, is alleen (veel) tiendoornige stekelbaars aanwezig. De Nieuwkerkertocht (drooggelegd bij modificatie 5) bevat daarentegen volgens waarnemingen in de

NDFF zeker kleine modderkuiper en lijkt ook geschikt habitat voor de bittervoorn. Deze is ca. drie kilometer zuidelijke aangetroffen in deze tocht.

4.1.5 *Ongewervelden*

Beschermden ongewervelden worden niet binnen de invloedssfeer van het plangebied verwacht omdat op de locaties waar werkzaamheden zijn voorzien het habitat hiervoor ongeschikt is. Er zijn binnen de NDFF ook geen waarnemingen in de directe omgeving bekend.

4.1.6 *Planten*

In het plangebied komen alleen algemeen voorkomende plantensoorten voor, er worden geen beschermden plantensoorten verwacht. Geschikt habitat voor bijvoorbeeld orchideeën is niet aangetroffen. Er zijn binnen de NDFF ook geen waarnemingen in de directe omgeving bekend.

5 Effectbeschrijving en gevolgen

5.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus (voor betekenis zie bijlage) binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Flora- en faunawet zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en de geplande ontwikkeling mogelijk van negatieve invloed is.

Tabel 4.1: Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende zwaarder beschermde flora en fauna in het plangebied. Beschermingsstatus Flora- en faunawet: T 2 = Tabel 2; Middelzwaar beschermd, T3 = Tabel 3: Zwaar beschermd

Soortgroep	Soort	Aanwezig	Potentieel voorkomend	T 2	T3	Nader onderzoek
Broedvogels	Alle	-	x			Mitigatie
Vleermuizen	Alle	-	x		x	Mitigatie
Vissen	Bittervoorn	-	x		x	Bij nader onderzoek afwezig
	Kleine modderkuiper	x	-	x		Gedragscode

5.2 Effecten op in het plangebied aanwezige flora en fauna

Broedvogels

De werkzaamheden vinden deels plaats in de buurt van bomen en struiken en kunnen derhalve verstoring opleveren voor broedende vogels, zoals merels, in de laanbomen. In de slootranden bij enkele locaties kunnen vogels als wilde eend en meerkoet tot broeden komen.

Bij de uitvoering moet rekening worden gehouden met broedvogels. Alle broedvogels in Nederland zijn tijdens hun broedseizoen beschermd; hun nesten en legsels mogen niet worden verstoord of vernield. Hiervoor kan in principe ook geen ontheffing worden verkregen.

Het broedseizoen loopt ongeveer van half maart tot half juli, maar dit is afhankelijk van het weer en de soort; de houtduif broedt bijvoorbeeld later. De Flora- en faunawet schrijft geen datumgrenzen voor, de genoemde data zijn globaal. Ieder broedgeval is beschermd, dus indien blijkt dat er een vogel aan het broeden is, ook buiten het broedseizoen, dan moet gewacht worden totdat deze hiermee klaar is en uit eigen beweging is vertrokken.

Indien men vóór het broedseizoen begonnen is met de werkzaamheden en redelijkerwijs kan worden aangenomen dat door deze werkzaamheden geen vogels tot broeden zijn gekomen, dan is het toegestaan om in het broedseizoen door te werken. Als de werkzaamheden in het broedseizoen uitgevoerd worden dient men met mitigerende maatregelen het broeden van vogels op of nabij de werklocaties te voorkomen. Deze maatregelen staan omschreven in paragraaf 5.3.1.

Vleermuizen

Er worden geen huizen of bomen aangetast zodat er geen nadelige effecten zijn op verblijven. De watergangen, bomen, dijken (zoals de vrije busbaan) kunnen onderdeel vormen van een vliegroute of foerageergebied voor vleermuizen. Uit de diverse plangebieden zijn in de NDFF potentieel relevante waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis en laatvlieger, maar ook watervleermuis, meervleermuis en gewone grootoorvleermuis kunnen hier voorkomen. Deze soorten worden ook zeker verwacht bij enkele modificaties. Er moet tijdens de werkzaamheden rekening gehouden worden met

lichtoverlast op alle potentiële verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes. Deze maatregelen staan omschreven in paragraaf 5.3.2.

Vissen (alleen modificatie 5 deel 2)

In het plangebied van de werkzaamheden aan de zinkers in de Nieuwkerkertocht werd de zwaar beschermde bittervoorn (F&F-wet tabel 3) verwacht en is de middelzwaar beschermde kleine modderkuiper (F&F-wet tabel 2) aanwezig. Er wordt op deze locatie een watergang tijdelijk gedempt. Hierbij kunnen overwinteringsgebied, foerageergebied, vaste verblijfplaatsen en de voortplanting van vissen verstoord worden. De kleine modderkuiper is bekend op de locatie uit de NDFF, de bittervoorn is bekend op een afstand van drie kilometer. Uit het veldbezoek is gebleken dat de watergang wel geschikt is voor de soort. Er is op 16 november 2015 nader onderzoek uitgevoerd naar de bittervoorn en de kleine modderkuiper. Beiden zijn niet aangetroffen. Er is wel aangetroffen: blankvoorn, kroeskarper, gibel, baars en tiendoornige stekelbaars. Kleine modderkuiper is slecht te vangen in deze periode van het jaar omdat de vis dan dieper water opzoekt, maar bittervoorn kan op basis van het onderzoek uitgesloten worden. De verplichte mitigerende maatregelen voor vissen komen voort uit de erkende gedragscode van de Unie van Waterschappen. Deze maatregelen staan omschreven in paragraaf 5.3.3.

5.3 Mitigerende maatregelen

5.3.1 Broedvogels; mitigatie

Indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd hoeft geen rekening gehouden te worden met mitigerende maatregelen ten behoeve van vogels. Als de werkzaamheden toch in het broedseizoen uitgevoerd moeten worden dient men met mitigerende maatregelen het broeden van vogels op of nabij de werklocaties te voorkomen.

Als er toch vogels in het plangebied broeden, kunnen de werkzaamheden ter plaatse geen doorgang vinden tot dat de jongen zijn uitgevlogen. Voor de wet is er geen verschil tussen broedvogels gemaakt. Alle broedvogels zijn beschermd gedurende de voortplantingsperiode. Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verstoren en verjagen van broedende vogels. Wel is het toegestaan om maatregelen te nemen waarmee het gebied tijdelijk ongeschikt wordt als broedgebied voor vogels.

Om verstoring zoveel mogelijk te beperken worden de volgende maatregelen voorgesteld:

1. Werken buiten het broedseizoen; of als dit vanwege de werkzaamheden onmogelijk is:
2. Het werkterrein (schema's en eventuele toegangswegen) en ruime omgeving hiervan benodigd voor de werkzaamheden ruim voor het broedseizoen ongeschikt maken en houden voor broedende vogels, d.m.v. kort maaien, en het plaatsen van vlaggen en linten.
3. Om gewinning te voorkomen; waterkanten maaien, zodat de vegetatie zeer kort is, ruim voor het broedseizoen. Daarna dient dit te worden onderhouden omdat het gebied anders weer geschikt wordt.

Als toch broedgevallen optreden, dient bij het uitvoeren van de werkzaamheden zoveel afstand gehouden te worden, dat geen verstoring op treedt. Deze afstand wordt door een ter zake kundige ecooloog vastgesteld.

5.3.2 Vleermuizen; mitigatie

De gehele omgeving kan in gebruik zijn als foerageergebied voor vleermuizen. De bomenrijen en watergangen kunnen door vleermuizen gebruikt worden als vliegroute. Er moet tijdens de werkzaamheden rekening gehouden worden met lichtoverlast op potentiële verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes.

Om verstoring zoveel mogelijk te beperken wordt de volgende maatregel voorgesteld:

1. lichtoverlast in de buurt van verblijven of mogelijke foerageergebieden en vliegroutes moet worden voorkomen door het licht weg te draaien van de mogelijke vliegroutes en foerageergebieden zoals bomenrijen, watergangen en andere lijnvormige elementen binnen het tracé.

5.3.3 **Vissen; mitigatie vanuit gedragscode**

Bij het nader onderzoek is de bittervoorn niet aangetroffen, dus is het werken, onder ecologische begeleiding, volgens een goedgekeurde gedragscode voor de kleine modderkuiper afdoende.

De kleine modderkuiper is een vis uit tabel 2 van de Flora- en faunawet. Voor deze middelzwaar beschermde soort moet óf een ontheffing worden aangevraagd, óf een goedgekeurde gedragscode met de daarin vermelde mitigerende maatregelen worden gebruikt. De tweede keuze wordt verder gebruikt in deze natuurtoets.

Gedragscode

Een door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I, voormalig LNV) goedgekeurde gedragscode kan worden gehanteerd voor de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud of ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Deze is alleen geldig voor soorten uit tabel 2. De werkzaamheden dienen in een ecologisch werkprotocol te worden uitgewerkt. Voor soorten van tabel 3 mag de gedragscode alleen gebruikt worden voor werkzaamheden die vallen onder 'bestendig beheer en onderhoud' en 'bestendig gebruik'.

Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (waaronder deze maatregel valt) is een goedgekeurde gedragscode aanwezig van de Unie van Waterschappen van 6 februari 2012. Deze kan gehanteerd worden door de Gasunie, zolang daarbij de werkzaamheden aantoonbaar conform de gedragscode uitgevoerd worden. Dit 'aantoonbaar werken' dient vorm te krijgen door, binnen de ruimte die de gedragscode biedt qua maatregelen, een op de lokale situatie toegeschreven protocol op te stellen. Het protocol dient aanwezig te zijn op de uitvoeringslocatie

Mitigatie

In de Nieuwkerkertocht kan foerageer-, voortplantings- en overwinteringsgebied van de kleine modderkuiper aanwezig zijn. Tijdens de werkzaamheden wordt deze watergangen tijdelijk dichtgelegd en/of wordt er gebaggerd. Zonder mitigerende maatregelen kan dit ten koste gaan van individuen, de voortplanting of de winterrust van de kleine modderkuiper.

Voor de mitigerende maatregelen wordt hieronder paragraaf 4.3.5. "Afdammen, dempen of vergraven van wateren" van de goedgekeurde Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen, versie 6 februari 2012. Deze paragraaf valt onder: 4.3. "Uitwerking bij ruimtelijke ontwikkelingen en inrichting ('nieuwe werken')". De maatregelen onder paragraaf 4.2.4. "Baggeren van bodems, herprofilering en herstelwerkzaamheden aan oevers" onder 4.2. "Uitvoering bij beheer en onderhoud" zijn niet betrokken in deze natuurtoets omdat het hier slechts een smalle strook betreft en de paragraaf bedoeld is voor het baggeren van watergangen.

4.3.5 Afdammen, dempen of vergraven van wateren

Het afdammen, dempen, vergraven of leegpompen van watergangen wordt op plaatsen waar juridisch zwaarder beschermde soorten worden verwacht in beginsel uitgevoerd in de periode tussen 15 juli en 1 november, dat wil zeggen na de voortplantingsperiode en vóór de winterrust van vissen, amfibieën en reptielen.

Als het niet mogelijk is om in deze periode te werken, dan is extra voorzorg nodig. Bij werkzaamheden tijdens de broedperiode kan men ervoor kiezen het werkgebied tijdelijk ongeschikt te maken voor broedvogels door de vegetatie zeer kort te houden of tevoren te frezen en/of door deze dagelijks te betreden. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend het voorkómen van de vestiging, niet het bestrijden van al aanwezige (vogel)soorten. Met deze aanpak kan men toch de noodzakelijke werkzaamheden in het voorjaar uitvoeren, zodat de vegetatie zich voor de winter kan ontwikkelen.

Voorafgaand aan het dempen of vergraven van de watergang wordt deze zoveel mogelijk vrij gemaakt van juridisch zwaarder beschermde dieren en planten:

- *juridisch zwaarder beschermde planten worden ruim uitgestoken en elders teruggeplaatst, voor zover soorten lokaal in hun voorkomen bedreigd worden door de ingreep en deze ingreep onvermijdelijk is;*
- *oevervegetatie wordt voorafgaand aan de inrichtingswerken gemaaid, waardoor vis zich elders zal gaan ophouden;*
- *achterblijvende juridisch zwaarder beschermde dieren worden weggevangen voorafgaande aan het dempen van de sloot en teruggeplaatst in geschikte biotopen in de omgeving als deze door de ingreep worden bedreigd;*
- *ten behoeve van in slib levende of vluchtende juridisch zwaarder beschermde soorten wordt slib waarin zich deze soorten bevinden, verplaatst naar plaatsen van waaruit deze soorten kunnen vluchten of overleven. Zoetwater mosselen worden waar nodig onder andere in verband met de bittervoorn terug geplaatst;*
- *wanneer het gaat om leefgebieden voor zover essentieel voor vaste rust- en verblijfplaats van soorten die genoemd worden in tabel 3 en vogels uit hoofdstuk 5 wordt voorafgaand aan het dempen eerst voldoende nieuw habitat ingericht. Deze nieuwe habitat moet ecologisch functioneren alvorens tot demping wordt overgegaan.*

Bij het dempen van een watergang wordt het water één richting uitgedreven naar een naastliggende sloot, opdat aanwezige vissen en amfibieën kunnen ontsnappen.

Bij leegpompen van een watergang worden overige vissen en amfibieën tijdig weggevangen en elders uitgezet.

Het uitsteken van beschermde planten, het vangen van beschermde dieren en het elders terugplaatsen gebeurt onder begeleiding van en op aanwijzing van een ecologisch deskundig persoon met kennis van de betreffende soorten.

Deze gedragscode neemt ook extra mitigerende maatregelen mee vanuit de zorgplicht voor mogelijk andere soortgroepen dan de kleine modderkuiper. Deze moeten ook voor de Gasunie verwerkt worden in het ecologisch werkprotocol.

6 Conclusies

Flora- en faunawet

Voor de werkzaamheden worden geen bomen gekapt. Er wordt één watergangen tijdelijk drooggelegd. De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van de aanpassingen zijn tijdelijk van aard. Het karakter van de gebieden wordt er niet blijvend door veranderd.

Indien de werkzaamheden in het vogelbroedseizoen plaatsvinden zijn er mitigerende maatregelen van toepassing voor broedvogels, welke in het broedseizoen eventueel begeleid moeten worden door een ter zake kundige ecooloog. Er zijn mitigerende maatregelen van toepassing ter voorkoming van lichtoverlast op vleermuizen. Er moet, bij de drooglegging bij modificatie 5 deel 2, gewerkt worden met een goedgekeurde gedragscode vanwege het voorkomen van de kleine modderkruiper. Een ecologisch werkprotocol en ecologische begeleiding zijn hierbij verplicht.

Natuurbeschermingswet

De plangebieden liggen niet in de directe omgeving van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde gebied; “Kennemerland-Zuid”, ligt op meer dan vijf kilometer meter afstand van modificatie 3, en verder van de andere modificaties. Alle modificaties zijn beperkt en hebben alleen plaatselijke effecten. Voor de geplande aanpassing is een voortoetsing aan de Natuurbeschermingswet daarom niet aan de orde.

Ecologische hoofdstructuur (NNN)

De plangebieden liggen niet in de Ecologische Hoofdstructuur. Alle modificaties zijn beperkt en hebben alleen plaatselijke effecten. Voor de geplande aanpassingen is een toetsing aan de NNN daarom niet benodigd.

Heerenveen, mei 2016
Antea Group

Geraadpleegde bronnen

Boeken

- Herder, J. E., J. Kranenbarg, D.M. Hoozeboom, J. Hamers, & K. Dekker (red.), 2012. Atlas van de Noord-Hollandse vissen. Landschap Noord-Holland, Heiloo en Stichting RAVON, Nijmegen.
- Herder, J. E. (red.), 2010. Atlas van de Noord-Hollandse amfibieën en reptielen. Landschap Noord-Holland, Heiloo en Stichting RAVON, Nijmegen.
- Scharringa, C.J.G., W. Ruitenbeek en P.J. Zomerdijs (red.), 2010. Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels. Landschap Noord-Holland, Heiloo.
- Hoozeboom, D. 2011. Verspreidingsatlas van de Zoogdieren van Noord-Holland. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. SOVON, Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.
- Creemers, Raymond C.M. & Jeroen J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. RAVON, Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.
- FLORON 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse flora. Stichting FLORON, Nijmegen.

Ontheffing, protocollen en gedragscodes

- Goedgekeurde Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen, versie 6 februari 2012
- Vleermuisprotocol_2013_27_maart_2013, Netwerk Groene Bureaus (NGB)
- Dienst regelingen, 2011. Soortenstandaards kleine modderkuiper en bittervoorn
- Stowa soortenprotocollen (www.stowa.nl)

Beschermde gebieden

- Google Earth
- www.bing.com
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

Verspreiding en informatie

- Nationale Database Flora en Fauna (NDFF)
- www.vissenatlas.nl
- www.ravon.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.nederlandsesoorten.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.telmee.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdierverseniging.nl
- www.vleermuis.net
- www.vleermuizenindestad.nl
- www.dasenboom.nl
- www.rvo.nl

Bijlage 1: Wettelijk kader

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan RVO.nl door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijke belangen:

- Bescherming van flora en fauna;

- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekend dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen

(zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij RVO.nl voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij RVO.nl van het ministerie van Economische Zaken. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. RVO.nl zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij RVO.nl bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken (voormalig Ministerie van EL&I). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

1. het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
2. de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.

Ecologische Hoofdstructuur

Hierna volgt een algemene beschrijving van het Natuur Netwerk Nederland.

Algemeen Ecologische hoofdstructuur

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuur Netwerk Nederland (NNN) van Nederland.

In de NNN liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares NNN op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term NNN werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Netwerk van gebieden

De NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De NNN is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermd Natura 2000-gebieden die al plaatshadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet.

VOORTOETS

INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets.
 Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.

